

אולם הספורט הבונים - אי-סדרים כספיים

1. כללי

- 1.1 ב- 16 בפברואר 2000, התלונן עובד עירייה, המועסק כ-"אב בית" באולם הספורט הבונים, בפני מנכ"ל העירייה, על אי-סדרים ועבירות כספיות המתנהלות באולם הספורט הבונים על-ידי מנהל האולם ועל תקיפה פיזית ואיומים שנעשו כלפיו על-ידי אותו מנהל האולם.
- 1.2 מנכ"ל העירייה הורה את העובד לפנות ולהעביר למבקר העירייה את מכתבו, ובמקביל לגשת למשטרת בת-ים ולהגיש תלונה על אירוע התקיפה. במקביל, שוחח איתי מנכ"ל העירייה וביקש את בדיקתי הדחופה בנושא אי-הסדרים הכספיים העולים ממכתבו של העובד המתלונן.
- 1.3 ראוי לציין ולהדגיש, כי לפני כ- ארבע שנים, בוצעה ביקורת מקפת במחלקת הספורט. בין פרקי הדוח כלול גם פרק אודות אולמות הספורט בעיר. (ראה דוח מבקר העירייה מס' 14, לשנת 1996/97). לו אגף תרבות, נוער וספורט ועיריית בת-ים היו מטפלים בדוח זה כפי שראוי היה לטפל, לא היה מתרחש אירוע זה באולם הספורט הבונים.

2. עיקרי הממצאים

2.1 אולמות הספורט

- 2.1.1 ברחבי העיר פועלים שלושה אולמות ספורט עירוניים: אולם הספורט בביה"ס ש"י עגנון - המשמש את אימוני אגודת אליצור. אולם הספורט הבונים - המשמש את אימוני קבוצת מכבי כדורסל. אולם הספורט ליד ביה"ס מלטון - המשמש את אימוני ומשחקי הליגה של קבוצות אליצור ומכבי כדורסל. בימים אלו נשלמות ההכנות האחרונות לקראת פתיחתו של אולם הספורט שבצמוד לבית-הספר עופר ברמת הנשיא.
- 2.1.2 הפעילות מתקיימת באולמות בשעות הבוקר ובשעות אחר-הצהריים והערב, כשבשעות הבוקר משתמשים באולמות בתי-הספר הסמוכים ובשעות אחר-הצהריים והערב פועלות בהן אגודות הספורט.
- 2.1.3 באולם הספורט במלטון מתקיימת פעילות עניפה של כיתות בתי-הספר וקבוצות הכדורסל ולפיכך לא נותר זמן פנוי להכנסתם של חוגי ספורט באולם הכדורסל. מאידך, אולם הספורט הבונים אינו מלא בפעילות ולפיכך קיימים מרווחי זמן המאפשרים הפעלתם של חוגים לספורט לקהל הרחב.
- 2.1.4 העירייה מתחזקת את אולמות הספורט בעיר ומאיישת את משרתם של מנהל האולם, אב הבית ועובד/ת הנקיון של האולם. (למעט אולם הספורט בש"י עגנון המצוי בשליטתם והפעלתם המלאה של קבוצת הכדורסל אליצור בת-ים).

2.2 איוש כוח-האדם ובעלי התפקידים באולמות הספורט ובמחלקה לספורט

2.2.1 אולמות הספורט נמצאים באחריותה של המחלקה לספורט שבאגף תרבות, נוער וספורט. לאחרונה, בעקבות חילוקי דעות בין מנהל האולם לבין אב הבית באולם מלטון, ובעקבות ההכנות לקראת פתיחתו של אולם הספורט החדש ברמת עופר, החליט מנהל אגף תרבות, נוער וספורט, לבצע חילופים בין העובדים המועסקים באולמות הספורט. מנהל אולם הספורט מלטון, מר ד.ב.א., הועבר לנהל את אולם הספורט הבונים, כשלצידו מר י. פ., המכהן כאב בית. מנהל אולם הספורט הבונים, מר י.ל., הועבר ביחד עם אב הבית, מר י. א., לניהול ההכנות לפתיחתו של אולם הספורט עופר החדש. באולם הספורט מלטון נותר מר ד.ל., המשמש כאב הבית ולצידו מר א.ק. מנהל אגף תרבות, נוער וספורט, מחלקת הספורט והביקורת, מסכימים, כי חלק ניכר מהעובדים באולמות הספורט אינם בעלי כישורים ואינם מתאימים לתפקידים באולמות הספורט.

2.2.2 מנהל המחלקה לספורט נמצא מזה חודשים רבים בהליך כזה או אחר של פיטורים, שבעקבותיו מורגש חוסר שליטה מצידו על נושאי אחריותו במחלקה, ובכלל זה האחריות על העובדים המפעילים את אולמות הספורט. סגן מנהל המחלקה, מר י.א., הממונה בין היתר על אחזקת אולמות הספורט, אינו מודע לאחריותו לפיקוח ומעקב על המתנהל באולמות הספורט ועל אופן תפקודם של העובדים באולמות הספורט. אי-לכך לא פעל על מנת להכנס לעומקם של דברים בהפעלת האולמות וגם כשנתקל בתופעות כאלו ואחרות, המתוארות בדוח זה, לא טרח לבודקן. זאת, למרות שבפנינו טרח לציין, כי יש לו עודף בזמן מול תפקידו המוגדר כממונה על התחזוקה. מר ע.ח., הממונה על הספורט בבתי-הספר במחלקה לספורט, מגיע לאולמות הספורט במסגרת התחרויות בין בתי-הספר הנערכות בהם, אולם אין הוא מעורב באופן הפעלת האולמות ותפקוד העובדים בהם.

2.2.3 הביקורת התרשמה, כי המנהלים הממונים על אולמות הספורט, הן באגף תרבות, נוער וספורט והן במחלקה לספורט, מיעטו להגיע לאולמות לשם פיקוח ובקרה על האופן בו מתנהלת הפעילות במקומות אלו. למעשה, כל הפעולות הבלתי תקינות שנתגלו לביקורת, נובעות בראש ובראשונה ממתן אישור לביצוען של הפעולות הבלתי חוקיות, כגון "עסקאות ברטר" מחד, ומאידך, חוסר פיקוח ומעקב על כך שהפעולות הללו תתנהלנה תחת רישום מסודר, קבלות ועוד.

2.3 תחזוקת אולמות הספורט

2.3.1 מסיורים שערכה הביקורת באולמות הספורט הבונים ומלטון ומשיחות עם עובדי האולמות מצטיירת תמונת מצב עגומה לגבי מצבם התחזוקתי של האולמות.

2.3.2 באולם הספורט הבונים נמצאו בחצר חומרי בנייה (ברזלים למיניהם) שהונחו על-ידי קבלן הבניין הבונה קחטן בסמוך לאולם. הדבר מהווה מפגע בטיחותי ממדרגה ראשונה לאוכלוסייה המגיעה לפעילות באולם הספורט, שבעיקרה הם ילדים מבתי-הספר היסודי והתיכון הסמוכים לאולם. בגדר החצר פעורים חורים רבים ומסביבה פסולת רבה וגזעי עצים שנכרתו במהלך עבודות הבנייה. הנקיון והסדר באולם סבירים ביותר, אולם מסתבר, כי עבודות התחזוקה השוטפות של אולמות אלו (כגון: צביעה, תיקונים קטנים ועוד). לא מתבצעות בגלל המצוקה התקציבית בה מצוייה המחלקה לספורט בנושאי התחזוקה ועל כך מתלוננים קשות מנהלי אגף תרבות, נוער וספורט ומחלקת הספורט.

2.3.3 מצבו התחזוקתי של אולם הספורט מלטון גרוע ביותר, בהשוואה לאולם הספורט הבונים. בחצר האולם שוררים עזובה ולכלוך רב ורמת הנקיון באולם הינה מתחת לכל ביקורת. חלונות שבורים מונחים על הרצפה, רשתות החלונות קרועות וצנור המים במתקן לכיבוי האש מתגלגל על הרצפה. גם באולם זה אין מתבצעות עבודות תחזוקה שוטפות בגלל העדר תקציב.

2.3.4 לסיכום, ניתן לומר, כי ממצאים חמורים אלו לגבי מצבם התחזוקתי של אולמות הספורט נובע הן מבעיות תקציביות למימון עבודות התחזוקה

השוטפות באולמות, אולם גם מתפקוד לקוי של העובדים באולמות אלו ומידה רבה של חוסר אכפתיות הבולטת בעיקר באולם הספורט מלטון. הביקורת מפנה אצבע מאשימה גם כלפי הנהלת המחלקה לספורט והנהלת אגף תרבות, נוער וספורט על העדר פיקוח ומעקב מצידה על תפקודם של עובדים אלו בעיקר, כי מדובר על ליקויים הקיימים לאורך זמן במקומות אלו. עם זאת, מבקשת הביקורת לציין, כי לגבי שניים מעובדי האולמות, מר ד.ב.א. ומר ד.ל., קיימות תלונות מזה מספר שנים מצד המנהלים הממונים לגבי תפקודם הלקוי, אולם למרות התלונות ואף הבקשות להעבירם מתפקידם זה, לא חל כל שינוי בנושא זה.

2.4 ניהול הכספים

הכנסות

2.4.1 במסגרת הפעילות באולמות הספורט נגבו כספים במזומן מקבוצות ששכרו את האולמות לצורך אימונים/משחקים וכן נתקבלו כספים שמקורם היה הכנסות ממכונות מזון ושתייה שהוצבו באולמות.

2.4.2 המקרים בהם מצאה הביקורת, כי נתקבלו כספים, כמתואר בסעיף לעיל, הם:

2.4.2.1 אולם הספורט הבונים בהנהלתו של מר ד.ב.א., הושכר לארבע קבוצות לתקופות שונות (החל מהשכרה חד-פעמית וכלה בהשכרה לתשעה חודשים). ההכנסות משכירות, בהתאם לתעריף של 400 ש"ח לחודש לפעילות של פעם בשבוע, הסתכמו בעונת 2000/1999 ב-5,300 ש"ח. הכנסות אלו נתקבלו במזומנים ולא הוצאו כנגדם קבלות. כמו-כן, לא בוצע כל רישום בספר הכנסות כלשהו. כספים אלו הוחזקו אצל מנהל האולם ולא הופקדו בעירייה כנדרש.

2.4.2.2 אולם הספורט הבונים, בהנהלתו של מר י.ל., הושכר במהלך שנת 1999 לקבוצה של שחקני כדורעף, אחת לתקופה של עשרה חודשים תמורת 4,000 ש"ח (בהתאם לתעריף של 400 ש"ח לפעילות של פעם בשבוע). כמו-כן, הושכר המקום, באופן חד-פעמי, לארוע של תחרות ריקודים, בסכום של כ-500 ש"ח, שהועברו באמצעות רכישת חומרי ניקוי לאולם, בצרוף חשבונית קנייה. מנהל האולם אישר בכתב לנציג קבוצת שחקני הכדורעף, כי קיבל מידם את דמי השכירות בסך של 4,000 ש"ח ואת זמני פעילותם באולם.

2.4.2.3 לביקורת הגיעו ידיעות לגבי קבוצת שחקנים נוספת (מה-"סופרסלי"), ששיחקה בשנת 1999 באולם מלטון בהנהלתו של מר ד.ב.א., והעבירה תמורה כספית בגין השימוש באולם זה. הביקורת לא יכלה למצוא ביסוס לשמועות אלו לגבי הכספים שכביכול נתקבלו והיקפם, וזאת מאחר שלפני הפגישה של הביקורת עם נציג הקבוצה, פנה ונפגש מר ד.ב.א. איתו ושכנע אותו לא להגיע ולמסור את עדותו בנושא. כמו-כן, ניסה מר ד.ב.א. להפגש עם האדם שהעביר לנו מידע זה, אולם הני"ל סרב להפגש איתו.

2.4.2.4 באולמות הספורט אשר היו בהנהלתו של מר ד.ב.א., במלטון ואחר-כך באולם הספורט הבונים, נתאפשרה העמדתן של מכונות למכר שתייה ומזון תמורת תמלוגים. הצבת המכונות באולם מלטון נעשתה בהסכם רק מיוני '99, כשכל השנים לפני כן לא היה כל הסכם. באולם הבונים הוצבו מכונות שתייה ומזון ללא כל הסכם עם העירייה.

2.4.3 הביקורת מדגישה, כי על המקרים המתוארים לעיל, להוציא את המקרה המתואר בסעיף 2.4.2.3, ידעו המנהלים הממונים באגף תרבות, נוער וספורט.

למרות זאת, לא הנחו את המנהלים והעובדים של אולמות הספורט כיצד לרשום הכנסות אלו בספרי הקבלות של העירייה והפקדת הכספים הללו בקופת העירייה, כמתחייב לפי נוהלי העירייה.

ההוצאות

2.4.4 המנהלים הממונים אישרו לעובדי האולמות לעשות שימוש בכספי ההכנסות בפעולות הנחוצות לתחזוקה השוטפת של האולמות. הנחייה זו התבססה על המצוקה הכספית הקיימת מזה שנים בתחזוקת האולמות. בהתאם להנחייה זו, המנוגדת לנוהלי העירייה, בוצעו הפעולות הבאות:

2.4.4.1 באולם הספורט מלטון, רכש בעל המכונות לממכר מזון ושתייה לאולם זה חומרי ניקוי בתמורה לתמלוגים שהיה עליו להעביר בהתאם להכנסותיו, תמורת העמדתן של המכונות. הדבר נמשך שנים רבות (6-7) ונעשה ללא הסכם בכתב עם בעל המכונות. הביקורת לא יכלה לבדוק את היקף חומרי הניקוי שנמסרו ואת התאמתו להיקף המכירות. בשנת '99 סוכם, כי בעל המכונות יממן את צביעתו של אולם הספורט מלטון כנגד התמלוגים שעליו להעביר. עלות הצביעה, לדברי בעל המכונות, הסתכמה בכ- 1,500 ש"ח. בחודש יוני '99, נחתם לראשונה הסכם בכתב בין בעל המכונות לבין מנהל המחלקה לספורט, להסדרת התקשרות זו. עיון בהסכם זה מעלה, כי זכויותיו של בעל המכונות מפורטות בהרחבה בהשוואה לחובותיו לעירייה או זכויותיה של העירייה. הסתבר, כי מדובר בהסכם שנמסר על-ידי בעל המכונות ולא הועבר לעיונו של היועץ המשפטי בעירייה. על-פי הסכם זה, על בעל המכונות להעביר תמלוגים בגובה של 10% מהכנסותיו ממכירות.

2.4.4.2 באולם הספורט הבונים ניתן אישור להעמדת מכונות שתייה ומזון. תמורת העמדת המכונות סוכם, כי בעל המכונות יצבע את אולם הספורט (באופן חלקי בלבד). עלות הצביעה הסתכמה, לדברי בעל המכונות, בסך של 1,000 ש"ח. בשנת '99 סוכם, כי בעל המכונות יממן את צביעתו של אולם הספורט מלטון כנגד התמלוגים שעליו להעביר. עלות הצביעה, לדברי בעל המכונות, הסתכמה בכ- 1,500 ש"ח.

2.4.4.3 באולם הספורט הבונים ביצע מנהל האולם הקודם, מר י. ל. עבודות חשמל בסך 4,000 ש"ח (ראה סעיף 2.4.2 (2)) בעקבות קצר חשמלי בלוח הראשי. העבודות בוצעו בידיעת המנהלים הממונים, אולם ללא ידיעתו ואישורו של הגורם המקצועי בנושא זה בעירייה, מנהל מחלקת החשמל, והעסקת קבלן חשמל בלתי מוכר ומאושר על-ידי מנהל מחלקת החשמל. מנהל האולם הציג חשבונית כאסמכתה להוצאה זו.

2.4.4.4 באולם הספורט הבונים, בתקופת כהונתו של מר ד.ב.א. כמנהל האולם בוצעו ההוצאות הכספיות, כדלקמן:

חומרי בנין	50	ש"ח
תיקון קולר (מים קרים)	125	ש"ח
התקנת גוף תאורה	50	ש"ח
רכישת מערכת הגברה+אביזרים	3,530	ש"ח
סה"כ	3,955	ש"ח

לכל ההוצאות הנ"ל נלוו חשבוניות.

לאחר שהחלה הביקורת בבדיקתה, הורה מנהל אגף תרבות, נוער וספורט למר ד.ב.א., להפקיד את יתרת הכספים בקופת העירייה, באמצעות מנהלת מתרבות, נוער וספורט הבונים. יתרת הכספים הסתכמה ב- 1,4345 ש"ח (3955-5,300 - ראה סעיף 2.4.2 (1)).

מר ד.ב.א. הפקיד סך של 1,100 ש"ח בלבד, כלומר: 245 ש"ח פחות מיתרת הכספים. הביקורת מצאה, כי מר בן-ארויה ביצע תיקון במטרה לזייף באחת החשבוניות, כך ששינה את סכום ההוצאה מ-125 ש"ח - 425 ש"ח (תיקון קולר - מים קרים).

2.4.5 הביקורת שבדקה את החשבוניות מצאה את התיקון ואף בדקה את החשבונית המקורית מול הספק. מר ד.ב.א. הכחיש בפני הביקורת, את זיוף החשבונית ועמד על כך, כי מדובר בסכום של 425 ש"ח. זמן קצר לאחר מכן הודה בפני מנכ"ל העירייה, כי ביצע את זיוף החשבונית ומייד לאחר מכן הלך והפקיד סך של 300 ש"ח לסגירת הפער בהפקדת הכספים במתרבות, נוער וספורט הבונים.

2.5 תשלום עבור שעות נוספות

2.5.1 הפעילות באולמות הספורט במרכזי הפיס משתרעת על פני כל ימות השבוע, כולל ימי שישי ושבתי. העובדים המועסקים באולמות אלו מגיעים לעבודה גם בימי שישי ושבתי ושכרם לגבי ימים אלו משולם באמצעות שעות נוספות.

2.5.2 הביקורת בדקה את היקף השעות הנוספות ששולמו לעובדים באולמות במרוצת החודשים האחרונים ומצאה, כי מדובר בתוספת נכבדה של שעות, כמפורט בטבלה.

שעות נוספות בפועל							שעות נוספות גלובליות	שם העובד
ינו'	דצמ'	נוב'	אוק'	ספט'	אוג'	יולי		
30	68	28	70	15	-	-	35	ל.ד.
37	20				-	-	35	ד.ב.א.
52	12	65	118		88	73	20	י.ל.
20	20	20			-	55	25	י.א.
	25	35	25				25	ע.ח.
	20							י.פ.

2.5.3 בחודש ינואר 2000, הגיש מנהל אולם הספורט רמת עופר דוח על 52 שעות נוספות בפועל, מעבר לשעות הנוספות הגלובליות. הביקורת תמחה מדוע יש לשלם שעות נוספות למנהל אולם ספורט שטרם החל לפעול. (בנוסף למשרתו המלאה). יש לציין, כי בעת הביקורת טרם אושרו שעות אלו לתשלום על-ידי המשנה למנכ"ל, למרות שאושרו על-ידי מנהל המחלקה לספורט ומנהל אגף תרבות, נוער וספורט.

3. הביקורת ממליצה

- א. למחלקת הספורט, בהרכב כוח-האדם הנוכחי ובאופן שבו היא מתפקדת אין זכות קיום, ודבר האדם המתפקד בה ידוע לכל. יש לבצע "בדק-בית" יסודי ולשקול כהלכה את זכות קיומה כמחלקה, ובהתאם לכך את איוש כוח-האדם המתפקד בה.
- ב. למנות כמנהלי אולמות הספורט: עופר, מלטון והבונים, מנהלים בעלי כישורים ורמה מתאימים לנהל אולמות ספורט, על כל המשתמע מכך. (כדוגמת מנהלי המרכזים הקהילתיים).
- ג. להפוך את אולם הספורט הבונים למרכז פעילות ספורטיבי לקהל הרחב, כדוגמת מרכז קהילתי. פעילות דומה ניתן לארגן גם בחדר הכושר שבאולם הספורט במלטון.
- ד. באשר לעניין התקיפה הפיזית של מר ד.ב.א. את י.פ., יש לקיים הליך ברור משמעותי כנדרש, וזאת מעבר לתלונה שהתלונן מר י.פ. במטרה.
- ה. להעביר את מנהל אולם הספורט הבונים, מר ד.ב.א. מתפקידו זה לאור הממצאים על ניהול בלתי תקין בכספים. כמו-כן, לאור התנהגותו הבוטה כלפי הסובבים אותו, רצוי שתפקידו החדש לא יהיה כרוך במגע עם קהל. גם בנושא זה ממליצה הביקורת, כי המשנה למנכ"ל יקיים הליך של ברור משמעותי עם העובד וועד העובדים.
- ו. לבחון את המשך העסקתו של מר ד.ל., אב הבית במרכז הפיס מלטון, לאור הליקויים הרבים שנתגלו בעת הביקורת בתחזוקת האולם ושנבעו מתפקודו הלקוי.
- ז. לוודא, באחריות הנהלת המחלקה והנהלת האגף, כי לא תתקיים כל פעילות ספורט במרכזי הפיס העירוניים של גורם חיצוני לעירייה, בטרם ייחתם הסכם המסדיר את כל תנאי השימוש במתקני האולם, החל מזמני הפעילות וכלה בתשלומים.
- ח. לקיים מכרז לעניין העמדתן של מכוונות שתייה ומזון בכל המוסדות השייכים לאגף תרבות, נוער וספורט (כגון: מרכזים קהילתיים, אודיטוריום, מרכזי פיס ועוד). הדבר יאפשר את בחירתו של המציע הטוב ביותר לעירייה. ההתקשרות עם הספק תיעשה בהסכם מסודר וברור, שיאושר על-ידי היועץ המשפטי בעירייה. נוהלי קבלת הכספים מהספק, הפקדתם ואופן השימוש בהם יועברו בכתב לכל הנוגעים בדבר.
- ט. לנהל את גביית התשלומים עבור שכירת אולמות הספורט לגורמים חיצוניים לעירייה, באמצעות מחלקת החשבות שבאגף תרבות, נוער וספורט. המבקשים לשכור אולמות אלו, יעבירו את בקשתם בכתב להנהלת המחלקה או האגף והנהלה תחליט על-פי שיקול דעתה האם לאשר את בקשתם. מחלקת החשבות תערוך את התחשיב הכספי לשכירת האולם, בהתאם לתעריף שנקבע על-ידי אגף הכספים בעירייה ובהתאם לתקופת השכירות, ותחתים את השוכרים על הסכם מחייב שנוסחו יאושר על-ידי היועץ המשפטי בעירייה. ההסכם יכלול התחייבות לשימוש באולם לקיום פעילות ספורטיבית בלבד, לשמירה על האולם ומתקניו, לתשלום דמי השכירות לביטוח המשתמשים וכו'. המחלקה לספורט תפקח על ביצוע התנאים שבהסכם, כולל תשלום דמי השכירות, בהתאם להנחיית מחלקת החשבות באשר לגביית הכספים מהשוכרים ולהפקדתם בחשבון העירייה.
- י. לבצע עבודות גינון לטיפול הכניסה למרכזי הפיס, על מנת לשוות למקום מראה חזותי, כיאה למקום המארח גם ספורטאים מרחבי הארץ.
- יא. לאפשר למחלקה לספורט להפקיד את הכנסותיה הכספיות העצמיות בחשבון אחד המרכזים הקהילתיים, על מנת שניתן יהיה לנצל כספים אלו לתחזוקת האולמות, זאת לאור מצוקת התקציב בו מצוייה המחלקה בנושא התחזוקה.

יב. לבצע את תיקוני התחזוקה באולמות הספורט, כאשר בסדר עדיפות ראשון יתוקנו הליקויים הנחשבים למפגעים בטיחותיים. כמו-כן, לוודא, כי ביצוע עבודות התחזוקה ייעשו בשיתוף פעולה מלא עם הגורמים המקצועיים בעירייה, כגון: אגף הנדסה, מחלקת החשמל ועוד.

יג. לקבוע את שעות הפתיחה של אולמות הספורט במרכזי הפיס בימי שישי ושבט, בהתאם לשעות האימונים והמשחקים של אגודות הספורט הפועלות באולמות. יש להפסיק את מתן השעות הנוספות בטרם ינוצלו כשעות גלובליות ולצמצם במידת האפשר את מתן השעות הנוספות, וגם זאת לאחר בדיקה מדוקדקת של המנהלים באגף תרבות, נוער וספורט אל מול צורכי הפעילות המאושרים.